

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 26 päivänä tammikuuta 2011

52/2011

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 21 päivänä tammikuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 3 §:n 3 kohta, 5 b, 7, 7 a, 7 b ja 15 §, 16 §:n 1 momentin 3 kohta, 16 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 17 ja 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 b ja 7 b § laissa 345/2004, 7 ja 7 a § laissa 408/2005, 15 § osaksi laeissa 570/1994, 1277/2000, 1427/2001 ja 345/2004, 16 §:n 1 momentin 3 kohta ja 20 § laissa 1388/2007, 16 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1427/2001 ja 17 § laeissa 920/1997, 1099/2000 ja 1388/2007 sekä
lisätään 25 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 706/2008, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *tukikuukaudella* kuukautta, jonka aikana opiskelija saa opintorahaa tai asumislisää;

5 b §

Opintojen riittävä edistyminen

Opintojen edistymistä seurataan vuosittain. Opintojen edistymistä pidetään riittävänä, jos opiskelijan päätoiminen opiskelu-aika ei tule olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määriteltyä tukiaikaa.

Opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opintosuorituksia ei ole riittävästi, jos opiskelija esittää erityisiä syitä, joiden vuoksi

opinnot ovat tilapäisesti hidastuneet. Hyväksyttäviä syitä voivat olla opiskelijan tai hänen lähiomaisensa sairaus, opiskelijan vaikea elämäntilanne tai tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy.

Opintotuen maksamista voidaan jatkaa määräaikaikaisesti, jos opintosuorituksia ei ole riittävästi ja opintojen edistymisen katsotaan edellyttävän erityistä seurantaa. Määräajan päätyttyä opintotuki voidaan myöntää, jos opiskelijan opinnot ovat määräajassa edistyneet riittävästi. Korkeakouluopinnoissa opintotuen maksamista voidaan jatkaa enintään lukuvuoden loppuun asti. Muussa oppilaitoksessa suoritettavissa opinnoissa opiskelijan on osoitettava opintojensa edistyneen määräajassa Kansaneläkelaitoksen edellyttämällä tavalla.

Opintotuki lakkautetaan, jos opiskelija ei vastaa selvityspyyntöön tai ei esitä hyväksyttäviä syitä opintojen hitaaseen edistymiseen. Korkeakouluopinnoissa opintotuki lakkaute-

HE 149/2010
SiVM 8/2010
EV 194/2010

taan sen lukukauden lopussa, jonka aikana edistymisen seuranta suoritetaan.

Opintotuki voidaan periä takaisin, jos opintosuorituksia on erityisen vähän ja olosuhteista ilmenee, ettei opintoja ole ollut tarkoituskaan harjoittaa päätoimisesti.

Opintotuen lakkauttamisen jälkeen tuki voidaan myöntää uudelleen, kun opinnot ovat tuen lakkauttamisen jälkeen edistyneet riittävästi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opintojen riittävän edistymisen arvioimisesta.

7 §

Opintotukeen oikeuttava aika

Opintotukea myönnetään päätoimisten opintojen ajaksi. Yhtäjaksoisesti vähintään kahdeksan viikkoa kestävät opinnot oikeuttavat kahden tukikuukauden opintotukeen.

Korkeakouluopiskelua varten opintotukea voi saada enintään 70 tukikuukautta.

Yhden korkeakoulututkinnon suorittamista varten tukeen oikeuttava aika määräytyy kyseisen tutkinnon yliopistolain tai ammattikorkeakoululain nojalla säädetyn laajuuden perusteella siten, että tukeen oikeuttava aika on enintään yhdeksän tukikuukautta tutkinnon laajuuden mukaista lukuvuotta kohti lisättyinä kymmenellä tukikuukaudella. Täydet lukuvuodet ylittävältä puolelta lukuvuodelta tukeen oikeuttava aika on kuitenkin viisi tukikuukautta.

Jos opiskelija on otettu suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, opintotuki myönnetään erikseen alemman ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään näiden tutkintojen yhteenlasketun laajuuden perusteella 3 momentin mukaisesti määräytyvä tukiaika. Sellaisessa alemmassa ja ylempässä korkeakoulututkinnossa, jonka pääaine tai aineryhmä, johon pääaine kuuluu, on Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuurit, tukeen oikeuttava aika on yhteensä enintään 64 tukikuukautta.

Korkeakoulussa tieteellisten, taiteellisten tai ammatillisten jatkotutkintojen suorittamista varten opintotukea voi saada yhteensä enintään yhdeksän tukikuukautta.

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettavassa tutkinnossa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy edellä säädetyn perustein tutkinnon laajuuden ja lukuvuoden pituuden perusteella.

Jos opiskelija, jolle on myönnetty opintotukea korkeakouluopintoihin, mutta joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa, aloittaa opinnot toisen korkeakoulututkinnon suorittamista varten, aiemman tutkinnon suorittamiseksi käytetyt tukikuukaudet otetaan huomioon tukeen oikeuttavaa aikaa laskettaessa. Jos opiskelija on otettu suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, aiemman tutkinnon suorittamiseksi käytetyt tukikuukaudet otetaan huomioon tutkintojen yhteenlaskettua tukiaikaa laskettaessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin erilaajuisten korkeakoulututkintojen opintotuen enimmäisajasta.

Ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa opintotukea voi saada enintään **ammattillisesta koulutuksesta annetun lain** 31 §:n

1 momentissa tarkoitetuksi ajaksi. Lukiokoulutuksessa opintotukea voi saada enintään lukiolain 24 §:n 1 momentissa tarkoitetuksi ajaksi.

7 a §

Korkeakoulututkintoa varten myönnettävän opintotuen enimmäisajan pidentäminen

Korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnettävää 7 §:n 3 momentin mukaista opintotuen enimmäisaikaa voidaan pidentää opiskelun jäljellä olevaksi ajaksi. Enimmäisajan pidentämisen edellytyksenä on, että:

1) opiskelija osoittaa opintojensa viivästyksen aiheutuneen opintojen edistymiseen merkittävästi vaikuttaneesta sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä; ja

2) tutkinnon suorittamisen arvioidaan edellyttävän päätoimista opiskelua enintään yhden lukuvuoden ajan.

Tämän pykälän mukaista opintotukea voidaan myöntää yhteensä enintään yhdeksän tukikuukautta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pidennyksen hakemisesta ja sen myöntämisen perusteista.

7 b §

Tukikuukauden käyttäminen

Tukikuukausi katsotaan käytetyksi, kun tukikuukauden opintoraha tai asumislisä on maksettu.

Jos tuensaja maksaa vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintorahan ja asumislisän tukivuotta seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä, tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi. Vapaaehtoisesti takaisinmaksettu opintoraha ja asumislisä myönnetään uudelleen 23 §:n mukaista hakuaikaa noudattaen.

Takaisinperintä ei palauta tukikuukautta uudelleen käytettäväksi, ellei takaisinperintä aiheudu virheellisestä maksatuksesta tai 6 §:ssä tarkoitetun etuuden takautuvasta maksatuksesta.

15 §

Opintolainan valtioneuvosto

Opintolainan valtioneuvosto myönnetään opiskelijalle, joka saa tämän lain mukaista opintorahaa tai aikuiskoulutustukea annetun lain mukaista aikuiskoulutustukea. Valtioneuvosto myönnetään myös opiskelijalle, jolle ei 20 §:n mukaan myönnetä opintorahaa. Opintorahaa saavalle korkeakouluopiskelijalle valtioneuvosto myönnetään ilman erillistä hakemusta.

Valtioneuvosto myönnetään lisäksi muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle:

1) jonka elatusta varten maksetaan lapsilisää ja joka opiskelee muussa oppilaitoksessa kuin lukiolla ja joka olisi vanhempiensa tulojen perusteella oikeutettu opintorahaan; tai

2) joka on täyttänyt 18 vuotta ja joka ei vanhempiensa tulojen perusteella ole oikeutettu opintorahaan.

Aikuiskoulutustukea saavalle valtioneuvosto voidaan myöntää muihinkin kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitettuihin opintoihin.

Valtioneuvosta ei myönnetä opiskelijalle:

1) joka on suorittamassa vapausrangaistusta;

2) jonka opintolainan on takausvastuun perusteella Kansaneläkelaitoksen perittävä, ellei Kansaneläkelaitos erityisestä syystä toisin määrää; tai

3) jolla on luottotietolain (527/2007) 4 luvussa tarkoitettuun luottotietorekisteriin rekisteröity maksuhäiriö.

Valtioneuvosto voidaan kuitenkin myöntää, vaikka opiskelijalla olisi 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maksuhäiriö, jos:

1) maksuhäiriö on yksittäinen, määrältään vähäinen ja sen rekisteröinnistä on kulunut kohtalaisen pitkä aika;

2) merkinnän aiheuttanut velka on suoritettu; tai

3) valtioneuvoston myöntämiselle on muu erityinen syy.

Valtioneuvosto myönnetään enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Päätös valtioneuvoston myöntämisestä voi kuitenkin sisältää valtioneuvoston lukuvuotta edeltävää kesä- ja heinäkuuta varten. Jos opiskelu kestää enintään 12 kuukautta, valtioneuvosto voidaan myöntää yhdellä päätöksellä koko opiskeluaikalle.

16 §

Valtioneuvoston suuruus

Opintolainan valtioneuvoston määrä tukikuukautta kohden on:

3) ulkomailla opiskelevalla opiskelijalla 600 euroa.

16 a §

Korkoavustus

Korkoavustuksen myöntäminen edellyttää, että lainansaaja on saanut veronalaista tuloa keskimäärin enintään 1 195 euroa kuukaudessa koron säännönmukaista erääntymiskuukautta edeltävän neljän kuukauden aikana. Asevelvollisen palvelusaikana erääntyvät opintolainan korot maksetaan kuitenkin korkoavustuksen sijasta sotilasavustuslain (781/1993) mukaisena sotilasavustuksena.

Jos lainansaajalla on huollettavanaan omia alaikäisiä lapsia taikka lainansaajan luona asuvia hänen puolisonsa alaikäisiä lapsia, korkoavustuksen enimmäistuloraja on kuitenkin:

- 1) 1 380 euroa kuukaudessa, jos lapsia on yksi;
- 2) 1 430 euroa kuukaudessa, jos lapsia on kaksi;
- 3) 1 515 euroa kuukaudessa, jos lapsia on kolme tai useampia.

-----

17 §

Opiskelijan omien tulojen vaikutus opintorahaan ja asumislisään

Opiskelijalla voi olla opintorahan lisäksi muita veronalaisia tuloja ja toimeentulon turvaamiseen tarkoitettuja apurahoja kalenterivuodessa määrä, jota kutsutaan *vapaaksi tuloksi*. Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja opintotukea täydentäviä apurahoja ei oteta huomioon. Vapaa tulo lasketaan siten, että opiskelijalla voi olla tuloa:

- 1) 660 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän on saanut opintorahaa tai asumislisää; sekä
- 2) 1 970 euroa jokaista kuukautta kohden, jolta hän ei ole saanut opintorahaa tai asumislisää.

Opintojen aloittamisvuonna ennen opintojen aloittamiskuukautta tai opintojen päättämisen vuonna tutkinnon suorittamiskuukauden tai opintotukeen oikeuttavien opintojen päättämisen jälkeen saatuja tuloja ei oteta huomioon siltä osin kuin vapaa tulo ylittyisi niiden perusteella. Opintotukeen oikeuttavat opinnot katsotaan päättyneiksi, kun korkeakouluopiskelija on saanut opintotukea kyseisiä opintoja varten myönnettävän 7 tai 7 a §:ssä säädetyn enimmäisajan tai muu kuin korkeakouluopiskelija on suorittanut tutkinnostaan niin suuren osan, etteivät jäljellä olevat opinnot enää oikeuta opintotukeen. Opiskelijan on esitettävä tulojen saantiajankohdasta selvitys.

Jos opiskelija on otettu suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, 2 momentin mukaisella tutkinnon suorittamiskuukaudella tarkoitetaan ylempään korkeakoulututkinnon suorittamiskuukautta. Alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukausi voidaan kuitenkin katsoa 2 momentin mukaiseksi tutkinnon suorittamiskuukaudeksi, jos opiskelija on todisteellisesti päättänyt opintonsa alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen.

Opiskelijan tulee huolehtia siitä, että vuositulo ei ylitä vapaata tuloa. Opiskelija voi säädellä vapaata tuloaan hakemalla opintotukea vain osalle opiskelukuukausista, peruuttamalla jo myönnetyn opintotuen halutuilta kuukausilta tai palauttamalla jo maksettujen tukikuukausien opintorahan ja asumislisän. Opintoraha ja asumislisä on palautettava vapaan tulon korottamiseksi tukivuotta seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä.

20 §

Eräiden etuuksien huomioon ottaminen

Opintorahaa ei myönnetä opiskelijalle, joka saa oppilaitokselta opintojen ajalta maksettavaa päivärahaa tai vastaavaa etuutta määrän, joka keskimäärin kuukaudessa ylittää kyseiseen koulutukseen myönnettävän korkeimman opintorahan määrän.

25 b §

Opintotuen tarkistaminen vanhempien tulojen muuttuessa

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2011.

Ennen tämän lain voimaantuloa suoritettujen opintojen edistymisen riittävyys arviointiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Lain 7 ja 7 a §:n opintotukeen oikeuttavaa aikaa koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivänä elokuuta 2011 tai myöhemmin aloitettuihin opintoihin. Ennen tätä ajankohtaa aloitettuihin opintoihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Opinnot katsotaan aloitetuiksi 1 päivänä elokuuta 2011 tai myöhemmin, jos opiskelija on ottanut opiskelijavalinnassa opiskelupaikan vastaan tai ilmoittautunut ensimmäisen kerän läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa 1 päivänä elokuuta 2011 tai myöhemmin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 21 päivänä tammikuuta 2011

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Opetusministeri *Henna Virkkunen*